

Sygn. akt III PK 106/16

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z powództwa M. H. i J. S.
przeciwko R. G. prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą A. [...] w S.
o zaległe wynagrodzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 22 lutego 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu
Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S.
z dnia 4 lutego 2016 r., sygn. akt IV Pa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, bez
obciążania skarżącej kosztami zastępstwa procesowego
powodów w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 4 lutego 2016 r. oddalił apelację obu stron od wyroku Sądu Rejonowego w S. IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2015 r. zasądającego od pozwanego R. G. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą A. [...] w S. na rzecz powoda M. H. kwotę 23.394,68 zł oraz na rzecz powoda J. S. kwotę 59.740 zł tytułem diet i ryczałtów za noclegi z ustawowymi odsetkami od 1 lutego 2012 r. do dnia zapłaty, w pozostałym zakresie powództwa oddalił, odrzucił pozew w zakresie żądania odsetek od dnia wniesienia pozwu do dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu oraz orzekł o kosztach procesu.

M. H. domagał się zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kwoty 29.335,59 zł tytułem diet za podróże służbowe z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kwoty 42.911,31 zł tytułem ryczałtów za noclegi z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, natomiast J. S. domagał się zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kwoty 25.213,51 zł tytułem diet za podróże służbowe z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kwoty 36.993,85 zł tytułem ryczałtów za noclegi z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W sprawie tej ustalono, że powodowie byli pracownikami R. G. zatrudnionymi na stanowiskach kierowców w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umów o pracę zawartych na czas określony. M. H. był pracownikiem w okresie od 8 czerwca 2009 r. do 31 marca 2011 r., a J. S. od 16 czerwca 2008 r. do 22 czerwca 2011 r. Jako kierowcy samochodów ciężarowych wykonywali przewozy zagraniczne, a ich wynagrodzenie składało się z wynagrodzenia wynikającego z umów o pracę oraz ryczałtów za noclegi i diet z tytułu podróży służbowych, i było wypłacane w formie gotówkowej, bądź w formie przelewów na konto bankowe. Na tę okoliczność pracodawca sporządzał listy płac obejmujące wynagrodzenie zasadnicze, które były podpisywane przez pracowników. Miały też miejsca sytuacje, że na okoliczność otrzymania wynagrodzenia w gotówce powodowie podpisywali stosowne dokumenty KW. Wyjeżdżając w trasę powodowie otrzymywali karty rozliczenia wyjazdu służbowego, na której wpisywali datę i godzinę wyjazdu, miejsce docelowe oraz datę i godzinę powrotu do siedziby pracodawcy. Karty te po powrocie z trasy oddawali pracodawcy. Z uwagi na to, że z czasem dane wpisywane przez pracowników okazywały się nieczytelne, pracodawca na podstawie ustnych informacji pochodzących od powodów wypełniał przy nich takie dane na wskazanym dokumencie. Tak wypełniony dokument pracodawca przekazywał księgowej, która na podstawie danych wpisanych do karty rozliczenia wyjazdu służbowego oraz informacji o zaliczkach na koszty związane z daną trasą, obliczała wysokość diet i ryczałtów za noclegi. Księgowa nigdy nie otrzymywała od pracodawcy podpisanych przez kierowców kart rozliczenia wyjazdu służbowego. Za część podróży służbowych wykonanych przez powodów pracodawca nie wypłacił im należnych diet i ryczałtów za noclegi. W okresie

zatrudnienia z tytułu diet i ryczałtów za noclegi pozwany wypłacił powodowi M. H. łączną kwotę 76.642 zł, a powodowi J. S. łączną kwotę 96.118 zł, na co powodowie udzielili pokwitowań. Pozwany nie zapłacił natomiast powodowi M. H. łącznej kwoty 23.394,68 zł, a powodowi J. S. łącznej kwoty 59.740 zł, gdyż brak pokwitowań powodów na takie kwoty.

Sąd drugiej instancji uznał, że to pozwany jako przedsiębiorca powinien dochować należytej staranności w prowadzeniu rozliczeń z powodami i to na nim jako na pracodawcy zgodnie z art. 6 k.c. spoczywał ciężar dowodu, że wszystkie należności z tytułu diet i ryczałtów za noclegi zostały wypłacone. Przedstawione przez pozwanego dowody w postaci dokumentów KW i przelewów nie wykazały, aby kwoty z nich wynikające zostały wypłacane tytułem diet i ryczałtów za noclegi. Pozwany nie wykazał również, aby kwoty wypłacane powodom przelewem z tytułem „zaliczka” były należnościami wypłacanymi zaliczkowo na poczet diet i ryczałtów za podróże, a nie na poczet wydatków związanych z odbywanymi przez powodów podróżami służbowymi pracodawcy. Sąd argumentował, że skoro przy rozliczaniu delegacji pozwany pomniejszał należność z tytułu podróży o kwotę zaliczek w dewizach, które zostały wykorzystane przez powodów, to gdyby kwoty z tytułem „zaliczka” przekazywane na rachunek bankowy były częścią należności z tytułu podróży służbowych, to również byłyby uwzględnione przez pozwanego przy końcowych rozliczeniach. Wszystkie niedokładności w prowadzonych rozliczeniach finansowych obciążają pozwanego, ponieważ jako profesjonalista powinien tak prowadzić księgowość, aby z dokumentów księgowych (rachunkowych) jasno wynikały kwoty wypłacone powodom z tytułu diet i ryczałtów za noclegi. Sąd uwzględnił kwoty faktycznie wypłacone powodom przez pozwanego i zasądził różnice między kwotami należnymi i wypłaconymi, których wysokość pod względem rachunkowym nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

W skardze kasacyjnej pozwany zarzucił naruszenie prawa materialnego: 1/ art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego z 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego (Dz.U.U.E. z 2006 r., L 102/1) przez przyjęcie, że powodowie mieli roszczenie o wypłatę wynagrodzeń za noclegi i diety, których nie ponieśli, a ponadto pozwany finansował koszty podróży powodów z własnych środków w

formie zaliczek i zapewnił kierowcom specjalnie wyposażone miejsca w kabinie samochodów do spania i wypoczynku, 2/ art. 100 § 1 pkt 3 i 4 k.p. przez błędną interpretację obowiązku przestrzegania przepisów, dbałości o dobro zakładu pracy i chronienie jego mienia powierzonego z obowiązkiem zwrotu i do wyliczenia, 3/ art. 77⁵ k.p., ponieważ powodom przysługiwały jedynie należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową, czego Sąd nie wyjaśnił i zasądził nienależne kwoty, ponad rozliczone koszty podróży, 4/ pominięcie § 13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.). Dodatkowo skarżący zarzucił naruszenie prawa procesowego: art. 217 w związku z art. 227, 232 i 233 k.p.c. przez pominięcie lub dowolną ocenę dowodów i „budowanie wniosków, które nie wynikają z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie”.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na twierdzeniu o jej oczywistej zasadności z uwagi na „rażące naruszenia przepisów postępowania, jakie legły u podstaw zaskarżonego wyroku, skutkujących niezgodnym z prawem oraz poczuciem sprawiedliwości rozstrzygnięciem” oraz rozbieżnością w orzecznictwie i koniecznością wykładni 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego z 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego.

Skarżący domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku i oddalenia powództw w całości, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji oraz zasądzenia kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za wszystkie instancje.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód M. H. wniósł o nieprzyjmowanie jej do rozpoznania, zaś z ostrożności procesowej, w przypadku przyjęcia skargi do rozpoznania domagał się jej oddalenia oraz o zasądzenia na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie nadawała się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania ze względu na chybione, nieidentyfikowalne lub ogólnikowe wnioski o przejęcie skargi do rozpoznania. Wprawdzie uzasadnienie zaskarżonego wyroku ani uzasadnienie poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji nie są wzorem prawniczej ani jurydycznej precyzji, w szczególności, gdy chodzi o wywody dotyczące braku waloru dowodowego tzw. „zaliczek wyjazdowych”. Tym niemniej Sądy obu instancji wskazały na brak możliwości precyzyjnego ustalenia, które konkretnie kwoty wypłat wynagrodzeń na drukach „KW” były zaliczkami na diety i koszty noclegów, co legitymizowało konkluzję, że „wszystkie niedokładności w prowadzonych rozliczeniach finansowych z powodami obciążają pozwanego”, który powinien tak prowadzić księgowość, „aby z dokumentów księgowych (rachunkowych) jasno wynikały kwoty wypłacone powodom z tytułu diet i ryczałtów za noclegi”, co doprowadziło do zasądzenia różnic „między kwotami należnymi i wypłaconymi”.

Takiego stanowiska nie podważał kasacyjny wniosek o rzekomej oczywistości wniesionej skargi, która nie wymieniała żadnych konkretnych kwot potencjalnych „zaliczek wyjazdowych”, których Sądy obu instancji nie zarachowały na poczet zasądzonych należności z tytułu zagranicznych diet lub ryczałtów za noclegi. Takie braki skargi kasacyjnej wkluczały merytoryczną weryfikację zaskarżonego wyroku, ponieważ zarzucanych i potencjalnie kwalifikowanych wad kontestowanego wyroku Sąd Najwyższy nie może domyślać się ani poszukiwać za skarżącego. Także pozostałe wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania były ogólnikowe, nieidentyfikowalne lub nieprecyzyjne. W szczególności Sądy obu instancji nie wyrokowały na podstawie art. 8 ust. 8 rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady, przeto nie występuje potrzeba wykładni tego przepisu prawa wspólnotowego, zwłaszcza że według miarodajnych ustaleń faktycznych (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) pozwany utrzymywał, że powodom należał się „ten ryczałt” (między innymi za nocleg), który miał wypłacić w całości. Ponadto skarżący nie wykazał „rozbieżności w rozstrzyganiu roszczeń objętych niniejszym pozwem”, których Sąd Najwyższy nie ma obowiązku ani nawet

procesowej możliwości ustalania, domysławiania się lub poszukiwania za autora skargi kasacyjnej.

Powyższe oznaczało, że ułomnie sporządzona skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie jej do merytorycznego rozpoznania, przeto Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji w zgodzie z art. 398⁹ § 2 k.p.c., bez obciążania skarżącego kosztami zastępstwa procesowego powodów w postępowaniu kasacyjnym w tej wadliwie zaskarżonej, ale kontrowersyjnej sprawie (art. 102 k.p.c.).

I.n